Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 217. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 15, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 15-го ЛИСТОПАДА 1995 р. Ч. 217. РІК CII.

ВІДБУВСЯ КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ

Київ (Р. Р.). — Тут 11-12-го листопада відбувся 1-ий Всеукраїнський конгрес української інтелігенції, а 9-10-го листопада у Києві пройшов 3-ій Об'єднаний загальноукраїнський пленум Творчих Спілок України, учасники якого наголошували на необхідності принципів державної ідеології щодо української культури, мови, видавничої справи і підтримки діячів мистецтва.

На пленумі виступив Президент України Леонід Кучма зі змістовною і багатообіцяючою промовою. Зазначивши, що треба зберігати паростки нового в економіці, політиці та інших сферах життя, Л. Кучма підкреслив, що настав час для важкої праці, бо тільки це може привести до перемоги і стабільности. І на цьому шляху велике значення має „зважене слово і громадянське становище інтелігенції", яка є духовним провідником народу. Але Україна не вистоїть, якщо народ втратить своє національне коріння. Президент пообіцяв підтримати творчі спілки і повідомив, що для вирішення їхніх проблем найближчим часом буде удосконалено систему управління сферою культури.

Промова Президента на Пленумі випередила можливу критику на адресу Уряду за його бездіяльність у цьому напрямку. Однак на конгресі української інтелігенції 11-го листопада критичних виступів було достатньо. Промовці не стільки скаржилися на свою злиденність, скільки висловили свою готовість усіма силами сприяти державотворчому процесові, але для цього треба вижити.

Конгрес ухвалив постанову, у якій сказано, що українська інтелігенція усвідомлює свою історичну консолідуючу ролю у суспільстві, конструктивну силу культури. Тому, виходячи з інтересів Української держави, українського народу, конгрес висуває перед Президентом України, законодавчою та виконавчою владами держави такі вимоги: забезпечити безумовне виконання волі народу, висловленої на референдумі у грудні 1991 року, для побудови незалежної Української держави; послідовно впроваджувати ідеологію державотворення, ядром якої має бути українська національна ідея.

Серед вимог конґресу заторкнено багато інших важливих питань. Зокрема: виховання українського державницького патріотизму через систему шкільної освіти, військової підготови, засобів масової інформації й культури; національне самоусвідомлення, забезпечення прав і культурно-освітніх потреб усіх національних меншин України; забезпечення функціонування української мови, як державної на всіх рівнях державного і суспільного життя; реформування освітньої системи; соціяльний захист інтелігенції, яка є „найдорожчим капіталом держави", та багато інших актуальних питань, без успішного розв'язання яких неможливо побороти страшну загрозу українській культурі, а, отже, і державності.

ПРЕЗИДЕНТ НАКЛАВ ВЕТО НА ТИМЧАСОВИЙ БЮДЖЕТ

Вашінгтон. — Пізним вечером у понеділок, 13-го листопада, президент Билл Клінтон наклав своє вето на два законопроєкти, ціллю яких було продовжити функціонування державної адміністрації. На оправдання своєї дії, Президент звинуватив республіканське керівництво у партійно зумовленій невідповідальності, на що республіканці зареагували таким самим звинуваченням.

Накладаючи вето на запропонований документ двотижневого продовження функціонування державної адміністрації, Президент сказав, що „ ми не потребуємо цих обмежень, щоб збалянсувати бюджет. І ми не потребуємо цих надмірних грошевих скорочень в ділянках освіти та довкілля". Кількагодинні зустрічі з республіканськими і демократичними провідниками Конгресу не дали жодних успіхів і Президент наклав своє вето на пропонований документ, який давав право Урядові продовжити на чотири тижні позички грошей. Зазначуючи при цьому, що долучені до документу додатки завернули б на 30 років здобуті пільги для охорони довкілля та громадського здоров'я.

Президент також звинуватив республіканців у бажанні пропхати свої зміни, що їх вони прибоїцяли виборцям. Відповідаючи на закиди Президента, спікер Палати Репрезентантів Нют Ґінґрич сказав: „Нас обрано до Конгресу на те, щоб увести зміни. Нас обрано для того, щоб позбутися всіх фальшивих обіцянок і фальшивих оправдань та вкінці щоб бути чесними з американським народом". Продовжуючи свої завваги, щодо накладення президентського вето, Н. Ґінґрич підкреслив, що саме Президент накладанням свого вето проводить політичні ігри.

В ОГАЙО ПІДПИСАНО ХОРВАТСЬКО-МУСУЛМАНСЬКУ УГОДУ

Дейтон, Огайо. — На військовій летунській базі Райт Паттерсон вже понад 10 днів проходять мирні переговори між лідерами Боснії, Сербії та Хорватії. Представник Державного департаменту Ніколас Бирнс сказав у розмові з журналістами, що переговори ще триватимуть довго, оскільки їхня мета полягає у досягненні „остаточної угоди".

Коментуючи цю подію, інформаційне агентство Ройтер підкреслює, що намагаючись пожвавити переговори в Огайо, американські посередники дещо перебільшували значення підписаної в минулу п'ятницю угоди між боснійськими мусулманами і хорватами. Між іншим, сторони домовилися відновити свободу пересування між мусулманськими і хорватськими районами, а також повернути у свої житла 200 родин втікачів з чотирьох міст.

У додатку до підписаної угоди сторони закликали до об'єднання тепер розділеного Мостару — середньовічного міста, розташованого 60 миль на південний захід від Сараєва. Досягнута угода передбачає, що в першому півріччі наступного року в Мостарі відбудуться вибори, які уможливлять створення спільної міської влади. Якийсь час вона діятиме під контролею інспекторів Европейського союзу.

Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Воррен Кристофер, який був присутній на церемонії підписання хорватсько-мусулманської угоди, висловив певність, що вона приведе до „народження федерації". Разом з тим спостерігачі розуміють, що угода є тільки одним з кроків у напрямі до головного договору, метою якого мусить бути цілковите припинення кривавого боснійського конфлікту, що триває вже 42 місяці.

Боротьба за радіо й телебачення триває

Київ (УНІАР). — Верховна Рада України надала статус слідчої тимчасовій депутатській комісії, створеній два місяці тому для вивчення ситуації у телерадіоінформаційному просторі України. Це зв'язано з тим, що під час праці комісія зіткнулася з задто складними проблемами, вирішити які без додаткових уповноважень виявилось неможливо. Зокрема, комісію не було допущено до цілого ряду документів державних та комерційних структур, які стосуються використання етеру.

Член комісії, депутат із фракції комуністів Сергій Аксьоненко запевнив журналістів, що не йдеться тут про „полювання за відьмами" чи якісь інші політичні розправи, а лише про розслідування ймовірних зловживань при продажу радіо- й телеетеру комерційним фірмам. Його колега, соціяліст Володимир Марченко заявив, що „наш етер давно вже розпродано, і то зовсім неукраїнським підприємствам та організаціям". Заступник голови Верховної Ради Олег Дьомін підтвердив небезпідставність побоювань щодо загрози національному суверенітетові України в інформаційному і культурному просторі.

До 20-го грудня слідча комісія має подати Верховній Раді свої висновки. Національній раді з питань телебачення й радіомовлення заборонено до того часу здійснювати будь-яку реорганізацію своїх структур, змінювати форму власности в них та перерозподіляти існуючі канали загальнонаціонального мовлення. Хоч, на думку оглядачів, ця справа сама по собі справді не має політичного забарвлення, різні політичні сили намагаються використати її для зміни становища в українському радіо й телебаченні на свою користь.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ ПРИСПІШУЄ ПРИВАТИЗАЦІЮ

Київ (Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 10-го листопада, відбулося засідання Президії Кабінету Міністрів, на якому розглянуто хід приватизації у 1995 році.

Як повідомили в Пресовій службі Кабінету Міністрів, прем'єр-міністер України Євген Марчук особливу увагу зосередив на темпах приватизації та на необхідності контролювання керівництва державної частки приватизованих підприємств, щоб запобігти зловживанням та утворенню монополій. Є. Марчук наголосив також на необхідності підтримки підприємництва, дрібних власників і захисту українського виробника.

Як зазначив голова Фонду Державного Майна Юрій Єхануров, за дев'ять місяців цього року приватизаційні майнові сертифікати отримали 21 млн. громадян, що становить 41 відсоток населення України. Приватизовано 6,380 об'єктів малої приватизації та розпочався продаж акцій 1,879 об'єктів великої приватизації. Однак, зазначив Єхануров, це недостатні темпи на 1995 рік. На його думку, сповільнення приватизації пов'язане з тим, що Верховна Рада ще не прийняла необхідних законів.

Учасники засідання обговорили і схвалили проєкт державної програми приватизації на 1996 рік, у якому передбачено повне закінчення використання майнових сертифікатів до 31-го грудня 1996 року. Приватизації об'єктів групи „А" з переважним застосуванням конкуренції покупців закінчиться до 1-го липня 1996 року. У проєкті програми передбачено приватизацію майна дефіцитових підприємств.

Повертати валюту Україні Росія не хоче

Київ. — Заступник міністра економіки України Л. Мінін сказав, що „керівництво Зовнішнього економічного банку Росії ухиляється від переговорів щодо повернення Україні валютних цінностей, які перебували на рахунках Зовнішбанку колишнього СССР".

Водночас, в Україні з'являються посередники, які обіцяють забезпечити 50-відсоткове повернення цієї валюти в Україну.

Генеральний прокурор розповів про свої пляни

Київ (Р. Р.). — Тут 2-го листопада газета „Київський Вісник" надрукувала інтерв'ю з новопризначеним генеральним прокурором України Григорієм Ворсіновим.

Прокурор поділився своїми міркуваннями щодо правної реформи і розповів про свої пляни на новому пості. Г. Ворсінов не вважає, що легальна реформа в Україні загальмувалася, як дехто твердить. Позитивні зрушення є, але в цілому реформа проходить повільно, сказав Ворсінов. Він категорично відкидає розмови про те, щоб органи прокуратури передати в систему Міністерства Юстиції. Це, на його думку, було б некваліфікованим і шкідливим кроком, який підірвав би авторитет і ролю прокурорських органів. У таких умовах прокуратура не зможе забезпечити верховенство закону і взагалі виконати свою важливу місію. За словами генерального прокурора — це повинен бути „повнокровний, сильний орган, вірний законові".

Г. Ворсінов сказав, що нові українські закони неспроможні працювати ефективно. „Необхідно домагатися, щоб вони діяли послідовно, повномаштабно і результативно", — сказав Ворсінов і додав, що це має забезпечити законодавча влада, а дотримання законів забезпечить прокуратура. „При цьому я глибоко переконаний: закони повинні бути гнучкими", — зауважив прокурор. Він має на увазі, що досі діють старі закони, згідно з якими крадіж на суму 60,000 карбованців кваліфікується як дрібний, а крадіж на суму 61,000 карбованців і більше тяжке за собою покарання до трьох

В Україні

(З інформацій УНІАР)

М. Ґорбачов розчарувався в Л. Кучмі, але має ще трохи надії

КИЇВ. — В інтерв'ю "Незавісімой Газетє" колишній президент СССР Михаїл Горбачов звинуватив Леоніда Кучму в невиконанні ним своїх передвиборчих обіцянок щодо інтеграції з Росією. Водночас він визнав, що Президент України "серйозна людина, серйозний політик, а це дає підстави сподіватися на розвиток добросусідських українсько-російських відносин". Хоч М. Горбачов уже не надіється відновити СССР у колишньому вигляді, він і далі переконаний, що державам СНД "необхідно здійснювати спільні військові програми, дбаючи про свої стратегічні інтереси". "Я дуже побоююся, — сказав він, — що хтось в Україні повірить Заходові, який розіграє українську карту й підкидає ідеї: 'ми тобі все дамо, пообіцяємо, дорога Україно, тільки не об'єднуйся з Росією'. Не слухайте цих порад", — закликав українців М. Горбачов.

Автомобіль ООН збив велосипедистів

ІЗМАЇЛ, Одеська область. — Джіп з представниками ООН, які прибули як спостерігачі за виконанням Україною ембарго проти Югославії, збив велосипед, на якому їхали батько, мати і 10-річний син. Батьки з важкими пораненнями у лікарні, а хлопчик помер на місці. Катастрофа сталася о 10-ій годині вечора. За кермом джіпа був громадянин Фінляндії, 1963 року народження.

Міська міліція ловитиме трамвайних „зайців"

ДОНЕЦЬКЕ. — Тут при міській управі створено спеціяльний загін міської міліції, за допомогою якої місто вирішило боротися із бешкетниками та трамвайними „зайцями", тобто, особами, що їздять без оплати за проїзд.

Естонські військовики співпрацюють з українськими

КИЇВ. — Відповідно до угоди про військову співпрацю, заступник начальника генерального штабу збройних сил України Анатолій Паламарчук відвідав Таллінн, де зустрівся з віце-канцлером міністерства оборони Естонії Пріксом Ельво. Сторони обговорили перспективи дальшої військової співпраці між обома країнами, проблеми демократичної контролі над збройними силами та підготови військових фахівців для Естонії в спеціялізованих убових закладах України.

Святкують ювілей Юридичної Академії

ХАРКІВ. — Президент України Леонід Кучма взяв тут участь у святкуванні 75-літнього ювілею Національної Юридичної Академії, якій недавно було присвоєно ім'я Ярослава Мудрого. Виступаючи перед викладачами й студентами академії, він дав високу оцінку цьому навчальному закладові й наголосив на винятковій важливості перетворення України у справді правну державу.

Холеру сконтролювати не вдалося

ХЕРСОН. — Епідемія холери у 1994-95 роках на півдні України дала екологам невтішні висновки про те, що холерні вібріони благополучно перезимовують у Дніпро-Бузькому лимані. А це означає, що вона повторюватиметься щоліта. В області 19,000 гектарів плавного масиву заболочено і те величезне очеретяне болото стало джерелом зарази. Фахівці радять підняти рівень весняних повеней, тоді плавням повернеться первісна чистота.

На ЧАЕС працюють добрі фахівці

ЧОРНОБИЛЬ. — Група швайцарських енергетиків-атомників відвідали Чорнобильську АЕС з метою вивчення рівня безпеки станції. Голова делегації, генеральний секретар Швайцарської асоціяції атомної енергетики Пітер Голен під час зустрічі з журналістами відзначив, що вражений, як багато зроблено на ЧАЕС і як підвищився рівень її безпечного використання.

НА СОЮЗІВЦІ ВІДБУВСЯ XXII КРАЙОВИЙ ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД

Союзівка (О. Кузьмович). — Тут в днях 21-го і 22-го жовтня традиційним порядком відбувся вже XXII з черги Крайовий пластовий з'їзд найбільшої числом пластової організації, що зібрав 121 делегатів із 147 голосами та малу кількість гостей.

Як кожний раз після дворічної праці, в осередку уваги делегатів лежали звіти членів уступаючої КПСтаршини, що відповідає за стан організації та за долю юнацтва і новацтва, яких на з'їздах заступають їхні виховники.

Пл. сен. Ю. Савицький, уступаючий голова, відчитує листу пластунів, що відійшли на Вічну Ватру.

Довга листа померлих пластунів сеніорів, що її відчитав уступаючий голова пл. сен. Юрій Савицький, в якій зокрема болючо відчули пластуни смерть своїх капелянів обох віровизнань, а це пл. сен. кер. о. Богдана Смика, капеляна пластунів католицького віровизнання, і православного віровизнання, вraз із молитвою, яку перевів капелян пл. сен. о. Іван Кащак, розпочали наради з'їзду.

Одноголосно обрана Президія в особах ст. пл. Лесі Телеги, предсідника, її заступників пл. сен. Романа За... сен. Марти Кузьмович і ст. пл. Андрія Ганкевича справно вела дводенними нарадами, які проходили у дружній пластовій атмосфері.

Слово уступаючого голови КПС пл. сен. Ю. Савицького поставило перед делегатами дійсну не прикрашену

В АМЕРИЦІ

У НЕДІЛЮ, 12-ГО ЛИСТОПАДА, понад 27,000 осіб різного віку незважаючи на несприятливу буряну холодну погоду, взяли участь у 26-му з черги нюйоркському маратоні. Переможцями були всі ті, що брали участь та пробігли призначену трасу, але першунами — серед жінок вийшла 22-річна Тегла Лоропе з Кенії, а серед чоловіків 27-річний мехіканець Герман Сільва. Вони обидвоє також були першунами і минулорічного нюйоркського маратону. Г. Сільва 26 миль і 385 ярдів подолав за 2 год. 11 хвилин, а Т. Лорупе за 2 год. 28 хвилин і шість секунд.

ДЕПАРТАМЕНТ ЮСТИЦІЇ звітує, що майже одна четверта всіх ув'язнених і оскаржених у незаконному посіданні зброї в країні— це підлітки. Крім того, злочинність з пальною зброєю в руках серед підлітків від 1988 до 1992 року збільшилась на 86 відсотків. Президент Билл Клінтон уважає це „застрашаючим явищем" і уважає, що це є найголовнішою проблемою злочинности в країні. Уряд ,свідомий такого стану, ще минулого року видав закон, який забороняє особам нижче 18 років бути власниками пальної зброї, а ці, що їм цю зброю доставляють будуть карані ув'язненням до 10 років.

ВИСТУПАЮЧИ В НЕДІЛЮ, 12-го листопада, на програмі телевізійної мережі Ен-Бі-Сі „Зустріч з пресою" спікер Палати Репрезентантів Нют Ґінґрич підтвердив, що він не має в пляні кандидувати у президентських виборах 1996 року. Він також підкреслив і те, що коли б виборці брали до уваги тільки персональність то президент Билл Клінтон завжди вийде переможцем, бо на його думку Президент „вирізняється своєю особистістю та вміє подобатися людям". Коли ведучий програмою Тим Рассерт подав статистичні дані, про те, що американці ніколи не голосували б за Н. Ґінґрічем на президента,

У СВІТІ

КОРОЛЬ ЙОРДАНІЇ Гуссейн, вражений трагічною смертю ізраїльського прем'єр-міністра Їцака Рабіна, з яким рік тому підписав мирну угоду, сказав, що він не дасть себе залякати ісламським екстремістам. „Життя і смерть перебувають в руках Аллаха",— нагадав король, виступаючи перед офіцерами йорданської армії і поліції. Гуссейн висловив бажання зустріти смерть так гідно, як Абдаллах ібн Гуссейн" — його дід, якого пелестинці застрілили у 1951 році. Відповідаючи фундаменталістському тижневику „Ас Сабіль", який щодо смерти Ї. Рабіна висловився в тому сенсі, що „на одного вбивцю стало менше", король Гуссейн сказав, що на його думку і на думку всіх чесних людей „на одного вбивцю стало більше. Всі терористи, незалежно від національности і переконань, є противниками мирного життя, моралі, стабільности і безпеки". Гуссейн закликав усіх прихильників миру і прогресу Йорданії „активніше протидіяти силам зла і безувірства" і запевнив: „Того, хто підриває єдність батьківщини, я матиму за свого особистого ворога аж до Судного дня".

ПОВІДОМЛЕННЯ

секретарям та новим членам УНСоюзу

Всі україномовні нові члени УНС, які набули грамоти у Департаменті Дорослих, від 1-го вересня 1995 р. отримують „Свободу" один місяць безплатно, щоб запізнати їх з нашою газетою та заохотити стати передплатниками. Англомовні члени отримують чотири безплатні числа "The Ukrainian Weekly".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Республіканці сподівалися більшого

Недавні стейтові і місцеві вибори, що, за законом, відбулися у другий вівторок листопада, принесли деяке розчарування республіканцям, які не здобули сподіваних перемог. Це, звичайно, підняло на дусі демократів, яким останнім часом дуже не щастить. Рік тому, наприклад, у результаті проміжних виборів, Республіканська партія здобула тріюмфальну перемогу: вперше за 40 років одержала більшість місць і в Палаті Репрезентантів, і в Сенаті, що було сильним ударом для демократів. Але так уже буває в житті, що успіхи чергуються з невдачами, особливо тоді, коли, здобувши перемогу, заспокоюються на досягнутому і, як кажуть, спочивають на лаврах. Чи це стало причиною деякої невдачі республіканців у цьогорічних виборах, чи просто випадковість, сказати важко, але для демократів і ця незначна перемога дуже потрібна, особливо тепер, напередодні президентських виборів.

У нинішні часи неможливо боротися за перемогу з рівним суперником, якщо в нього значно більше грошей на рекляму. У стейті Вірджінія республіканці перебувають у законодавчій меншості уже понад 100 років, тому на виборчу кампанію не шкодували ні грошей, ні енергії, але і цього разу змінити становище у легіслятурі так і не змогли. Перемога демократів дуже засмутила вірджінського губернатора-республіканця Джорджа Аллена, який розраховував на законодавців-однопартійців, щоб втілити в життя свою програму.

У Кентакі віцегубернатор демократ Пол Паттон переміг республіканця-претендента Ларрі Форджі і став губернатором. Успіх сприяв демократам і в стейті Мейн, де республіканці мали більшість місць у нижній палаті легіслятури. Тепер демократи повернули лідерство, заповнивши своїми кандидатами два вільні місця.

У Чарлстоні, Південна Каролайна, в Балтиморі і Філядельфії виборці виявили довір'я посадникам-демократам, переобравши їх на нову каденцію.

Щодо республіканців, то в Ню Джерзі, наприклад, вони зберегли більшість голосів у нижній палаті легіслятури, а губернатор Міссісіппі Керк Фордайс був переобраний на другу каденцію. Посадником Індіянаполісу також залишився республіканець Стівен Голдсмит. У Йонкерсі, Ню Йорк, місце посадника-демократа Теренса Залєского зайняв республіканець Джан Спенсер. Так що в загальному картина не така й погана, хоч республіканці сподівалися більшого.

Однак політичні коментатори звернули увагу на дивну поведінку президента Билла Клінтона: в цьому році він не взяв участи у передвиборній кампанії, не підтримав „своїх". Такого історія Америки не пригадує. Відсутність Б. Клінтона на передвиборних мітингах у Вірджінії, Міссіссіппі, Луїзіяні здивувала багатьох. Адже президент, який водночас є і фактичним лідером своєї партії, повинен підтримати однопартійців, які ведуть боротьбу за виборні пости. На запитання допитливих кореспондентів голова Крайового комітету Демократичної партії Дон Фавлер відповів коротко: „Президент перевантажений. Він зайнятий бюджетом, Боснією, іншими справами, тому не має часу брати участи у політичній боротьбі, яку ведуть демократи". А голова політичного відділу Білого Дому Дуглас Сосник додав: „У цьому році Президент зосередив увагу на урядових справах, а не на політиці". Але така відповідь нікого не задовільнила, бо кожний американець, який читає газети, слухає радіо, знає, що зразу ж після Дня Праці Президент сам почав передвиборну кампанію: він постійно роз'їжджає по країні і зайнятий збиранням грошей у свій виборчий фонд, тобто веде саме політичну боротьбу, яка нічого спільного з „урядовими справами" не має.

Але чи допоміг би Клінтон своїм демократам, якби навіть взяв участь у їхній передвиборній боротьбі? Мабуть, ні. Хіба пошкодив би. Зрештою, демократи й не запрошували його, бо нинішній Президент дуже непопулярний у південних стейтах. Та й не тільки у південних. Демократи нині фактично не мають лідера. Більшість з них давно перестала вірити Клінтонові.

„Партія переживає кризу", — сказав недавно політолог Росс Бейкер з Ратгерського університету. Закінчиться ця криза загибеллю Демократичної партії, чи вона знайде в собі сили вийти з неї, — покажуть президентські вибори, які відбудуться в листопаді наступного року.

Микола Руденко

МОЄ П'ЯТИЛІТТЯ

II

Та чи означає це, що українська незалежна держава повинна самоусунутися від участи в книгодрукуванні? Невже немає форм і методів впливу на згадані процеси без того, щоб закріпачити письменників, художників та акторів? Звісно є! Досить згадати бодай про мізерність паперової промисловости в Україні. Ми купуємо папір у Росії, а вона, Москва - „матушка", здирає таке мито при перевезенні через кордон, що українська книжка потім стає вдвоє-втроє дорожчою від російської. Уже це одне ставить нашу культуру в залежність від Росії. Хто ж тут здатний допомогти нашим діячам культури, якщо не українська незалежна держава? Щось ніби й робиться в цьому напрямку, але так мало, що це практично не міняє нашого становища на краще. То як же тут не критикувати Президента й Уряд? Саме тому я сприйняв з задоволенням „Маніфест української інтелігенції". Я вважаю його найвидатнішим патріотичним документом 1995 року.

Руйнівні дії Верховної Ради помітні на кожному кроці. Ось, наприклад, її останнє рішення: підняти рівень мінімального соціяльного забезпечення до 4.8 млн. карбованців. Прийняття цієї постанови супроводжується в парляменті єхидними емоціями комуністів, Вітренко, як завжди, вельми майстерно малює гори дешевих ковбас, якщо Україна повернеться до совєтчини. І немає, мовляв, запеклііших ворогів у нашого народу, як президентський тім — це саме він зробив Україну злиденною. А ось вони, комуністи, люблять народ (затямте: тільки вони й люблять!) — і як доказ того піднімають рівень соціяльного забезпечення...

Може, й надаремно я відтворюю цю демагогічну реторику — вона давно відома. Але ж ось лихо: рішення прийняте, а впровадження його в життя відкинуло б Україну на дно інфляційної прірви — для його здійснення треба надрукувати сотні трильйонів нічим не забезпечених карбованців. Вибух інфляції значно погіршить життя народу, фінансова допомога Заходу припиниться, бо порушуються умови, виставлені Міжнародним валютним фондом. А Олександер Мороз вдоволено потирає руки: ну й що тепер скаже Президент?..

І справді. Президентові й Урядові завдано великого удару. Уже навіть прискіпливий Віктор Пинзеник констатує: економіка стабілізується, падіння виробництва пригальмовується, в багатьох галузях почався зростання, хоч покищо й скромне. А велетенська емісія знов усе зруйнує. Отож, ніхто не знає, як можна виконати згадане рішення Верховної Ради. Це ставить виконавчу владу в дуже складне становище.

Треба віддати належне Л. Кучмі: він ніколи не женеться за дешевою популярністю. Ось і недавно прийнято вельми непопулярне рішення: заплановане на жовтень 1995 року введення гривні перенести на наступний рік. Це викликало розчарування в багатьох колах — на гривню покладаються великі надії. Та, мабуть, Президент ліпше відчуває, коли її доцільно вводити. Якщо розмірковувати науково, то не гроші виводять економіку з кризи, а нарощування виробничих потужностей. І все ж збанкрутіла, непопулярна грошова одиниця також сприяє поглибленню кризи. Але Л. Кучма весь час у роботі та в дорозі — він уперто домагається, аби економіка України вросла в його нерви, стала сутністю його особистости, бо лише в цьому разі інтуїція здобуває несхибність. Гадаю, впродовж останнього року він вивчив українську економіку так, як знав свій найбільший у світі ракетно-космічний комбінат. Ось чому вимоги усунути Президента, замінити його або взагалі скасувати цей пост — такі нерозсудливі вимоги підштовхують до згубного хаосу, а не до поліпшення нашого стану. Проте вони далеко не завжди нерозсудливі: за ними нерідко стоїть добре зважений намір ворога, який бажає нам загибелі. Дуже сумно, що досі цього часом не розуміють деякі українські патріоти, які готові вийти на вулиці в одному гурті з лівакавми, але цього не дозволяє їхня цілковита несумісність. І слава Богу, що не дозволяє.

На завершення варто торкнутися теми, котра проминула майже непоміченою. Йдеться про указ Президента з приводу перепідпорядкування гвардії. До цього указу гвардія чомусь була підпорядкована Верховній Раді, хоч це суперечило самій природі парляменту.

Та є ще важливіші моменти: командувач гвардією генерал Володимир Кухарець завжди симпатизував комуністам і приятелював з О. Морозом. Якщо врахувати, що наш Президент частенько літає на далекі континенти, щоб перейняти корисний досвід і налагодити добрі відносини з цілим світом, стає зрозумілою та небезпека, яка майже рік висіла над Україною. Сьогодні все стало на свої місця. І хоч комуністи ще й досі мають змогу нам шкодити, їхнє переможне повернення до влади не здається мені ймовірним.

ІМІГРАЦІЙНІ СПРАВИ
Український центр „Паллада"

Змінюється імміграційне законодавство ЗСА

7-го червня 1995 року комісія з імміграційних реформ офіційно проголосила своє становище щодо зміни імміграційного законодавства ЗСА. Від того часу на сторінках преси не припиняються дискусії з цього приводу. Цілком очевидно, що існуюча система приймання імігрантів, як легальних, так і нелегальних, у своїх вислідах не завжди відповідає національним інтересам держави і конче потребує змін. Пропозиції Комісії з імміграційних реформ, в основу яких покладено так званий законопроєкт Смита, у процесі обговорення зазнали істотних змін і лише тепер, після затвердження Юридичною комісією Палати Репрезентантів ЗСА конкретних пунктів законодавчої реформи, ми можемо сказати, які саме новини нас чекають.

1. Іміграційна льотерія. Підтверджено, що вона буде проводитись і надалі, але загальну кількість віз зменшено від 55,000 до 27,000 на рік. Змінено також і деякі умови для учасників, а саме:

* більше не будуть видаватися візи тим, хто не має в ЗСА гарантованої праці; до речі, цього року варшавська амбасада видала досить багато віз українцям — як правило, молодим людям з вищою освітою, які, опинившись у ЗСА, потрапили у скрутне фінансове становище, бо не мали ані гарантії праці, ані родичів;

* не отримають „зеленої картки" особи, які на момент подачі аплікації про участь у льотерії вже перебувають у ЗСА нелегально протягом п'ятьох і більше років (плачення податків тими, хто не має дозволу на працю від Служби іміграції та натуралізації, не є доказом їхнього легального перебування).

Підвищено також вимоги щодо освіти та стажу праці. Вимагається не менш, як два роки досвіду праці у конкретній ділянці при обов'язковій середній освіті (згідно з існуючим становищем, при наявності досвіду праці, є можливість отримати „зелену картку" і тим, хто закінчив неповну середню школу).

2. Зміна статусу для тих, що знаходяться у ЗСА. Зберігає силу і надалі тимчасовий закон, що дає можливість отримати "зелену картку" всім, хто отримав право на це, без обов'язкового виїзду за кордон. Але вирішено, що особи, які перебувають у країні нелегально, при подачі до СІН документів на отримання статусу постійного жителя, будуть платити кару у висоті 2,500 дол., а не 650 дол., як це є тепер.

Для тих, що виграли зелену картку по льотереї, буде можливість отримати візу в консуляті ЗСА на батьківщині. Існуючу заборону звертатися за візою протягом 90 днів після виїзду з Америки буде знято.

3. Поєднання родин. Затверджено пропозицію про те, щоб припинити іміграцію сестер/братів та одружених дітей громадян ЗСА. Неодружені діти громадян ЗСА зможуть отримати "зелену картку" тільки у випадку, якщо вони ніколи не були одружені, не старші 25 років та не мають самі дітей. Також, після затвердження петиції, їм спочатку буде видано тимчасову "зелену картку" терміном на три роки. Механізм переходу від статусу тимчасового мешканця до постійного ще не з'ясовано.

Загальна річна кількість віз на цю категорію — від 5 до 10,000.

Одним з найбільш суворих обмежень у новому іміграційному кодексі є те, що люди, які були в ЗСА без права перебування (наприклад, з вигаслою візою) впродовж одного року, після того, як закон вступить в дію, не будуть мати права в'їзду в країну впродовж 10 років. Хоча сказано, що, за рішенням суду, для жінок/чоловіків, дітей та батьків громадян ЗСА та жінок/чоловіків і дітей постійних жителів може бути зроблено виняток з цього правила.

Встановлено також, що той, хто подає петицію на родичів, повинен підтвердити свою здатність утримувати новоприбулих, а його річний заробіток має вдвічі перевищувати прожитковий мінімум, враховуючи всіх членів його сім'ї та сім'ю того, кого він запрошує.

У зв'язку з виключенням вищеназваних іміграційних категорій, виникає питання: "А що чекає тих, хто вже подав петиції на родичів?"

Державний департамент ЗСА обіцяє, що буде розглянуто кожну справу на дорослих дітей як громадян, так і постійних мешканців ЗСА і, не виключено, що у деяких справах буде можливість добитися позитивного рішення.

4. Іміграція на підставі праці. З числа робітничих категорій, яким надано право імігрувати, виключено некваліфікованих робітників. Подавати документи на „зелену картку" зможуть фахівці з дворічним досвідом та кваліфіковані робітники після чотирьох років праці в ЗСА. При цьому до-

(Закінчення на стор. 3)

Теодор Терен-Юськів

МОДЕСТ МЕНЦИНСЬКИЙ

„Спогади, матеріяли, листування". Автор-упорядник Михайло Головащенко. Видавництво „Рада", Київ, 1995. 462 стор.

На ниві української культури після довгих років сподівань і очікувань появилася врешті цінна і прецікава книжка. Це ще один доказ того, як Україні важко вибриститься на природний і людський шлях національно-культурного розвитку. Автор книжки, Михайло Головащенко, після важких трудів і ворожих перешкод (от хоча б неможливість виїзду з України за кордон для розшуків, не кажучи вже про фінансові справи), книжку таки написав. Єхидна влада окупанта не поспішала з дозволом на друк і появу книжки не про політичного, а про вийняткового подвижника української, теж і світової музики, славетного оперового співака, героїчного тенора Модеста Менцинського.

Після краху большевизму вже незалежна, але обкрадена Україна, неспроможна викарабкатись із економічних труднощів, теж, на превеликий жаль, не поспішала підбудовувати найпотрібнішу нам рідну культуру, а культурники бідкались, очікуючи готової до друку книжки, як легендарного Ґодо. І так минав час, аж поки досить численна родина Менцинських на еміграції не спромоглася видати цю книжку про свого великого свояка власним коштом. Отже, врешті книжка появилась у 1995 році.

Твір видано охайно, папір гарний, світлини з життя, а головно з кар'єри нашого співака першорядні, чіткі і цікаві. Не зовсім ясно воно, як виглядає справа із тиражем книжки. Наприклад, торік видано в Україні невеличку книжку про нашу співачку Іру Маланюк, тираж якої — 10,000 примірників. Тут усе ясно. А дальше, книжки „Модест Менцинський", на жаль, ще досі на еміграції невидно. А люди попитують за нею. Є одніська книжка для родича, і та сама — для критика. Коли ж ота книжка появиться тут? Адже рік незабаром закінчиться.

Сама книжка призначена, звичайно, для людей, які цікавляться культурою, особливо рідною, у міжнародному обсязі. Герой книжки — наш прекрасний, потужний драматичний тенор Модест Менцинський, який свою славну кар'єру виспівав поза межами рідної України. Він протягом цілого свого життя чарував світ досконалим голосом, мріючи повсякчасно про спів в Україні. Тільки іноді вдавалось йому приїхати до України, і то лишень до Західньої. Виступи в Києві так і залишилися мрією. Не було ж своєї незалежної матірні держави.

Модест Менцинський в ролі Зіґфріда в опері „Зіґфрід" Р. Вагнера.

В книжці читаємо, що М. Менцинський побачив світ у 1875 році в селі Новосілки Перемишльського повіту, де його батько, лемківського походження, був священиком. Автор М. Головащенко вживає постійно і всюди Менцинський, а не Менцинський, як у нас загально вимовляють. Уже в гімназії Модеста зацікавлює музика. Співав і диригував хором учнів. Під час вакацій їздив по селах і записував народні пісні. Після скінчення гімназії студіював Модест теологію у Львові. Там співав у хорі студентів-теологів, часто співав сольо, диригував хором та почав студіювати сольоспів. Спочатку співав баритоном, а там став тенором.

Після третього року теологічних студій Модест виїхав до Франкфурту-на-Майні (Німеччина) на студії

(Закінчення на стор. 4)

Петро Кононенко

ОСВІТА: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

II

3. Рада повинна розробити конкретну Програму розвитку системи національної (аналога — державної) освіти, якою б передбачалися:

а) концепційні основи структури;

б) засади, ланки, правові основи управління;

в) кадрова політика;

г) важелі реалізації програми (на рівні прав і відповідальности);

ґ) система соціяльно-професійних ґарантій;

д) фінансове, матеріяльно-технічне забезпечення;

е) реальна програма забезпечення всіх ланок освіти підручниками;

є) міжнародні зв'язки закладів освіти.

4. Надати сили закону Програмі підтримки національної системи освіти, науки, культури, засобів масової інформації, що стоять на державницьких позиціях; визначити відповідальних за здійснення всіх пунктів програми;

5. Розробити систему контролю за здійсненням:

а) закону про державність української мови; б) обов'язків (і прав) посадових осіб, відповідальних за стан і наслідки розвитку освіти.

Українська освіта, етнопедагогіка розвивається не лише на терені України. 26 мільйонів етнічних українців творить матеріяльну й духовну культуру в Росії й Польщі, Молдові й Словаччині, ЗСА і Канаді (практично — на всіх континентах планети). Воно потребують кадрової, підручникової, науково-методичної допомоги. Однак у більшості випадків наша держава не охоплює їх своїм впливом.

З огляду на це я зробив пропозицію Міністерству закордонних справ та Міністерству в справах національностей, міграції, культів створити при них Раду з питань освіти, науки, культури, зобов'язати її *розробити реальну програму співробітництва із зарубіжними центрами й негайно приступити до її виконання.*

Оголошено, що Президент має намір створити національну Раду. Створено новий варіянт програми „Освіта XXI століття". Міністерству освіти подано проспект „Концепції гуманітарної освіти в Україні". Отже, є ознаки поступу у вирішенні проблем.

Однак маємо бути чесними і визнати: не лише сама освіта, а й програма, діяльність з її оновлення з її стану тотальної кризи не вийшли. І це — на всіх рівнях.

На доказ звернемося до реальних процесів і фактів.

***

Почати доведеться з *державної політики щодо освіти:* її ролі, змісту, належної підтримки і правових гарантій. Про реальний стан (а тим самим і можливі наслідки!) можуть перекониливо сказати навіть цифри: за пляном, на освіту, науку, культуру має виділятися 7.8 відсотка національного бюджету. Виділяється... 1.7 відсотка. А це означає, що освіта, хоч як би клялися в повазі та любові до неї, прирікається на деформацію, фінансово-духовну, а далі й кадрову деструкцію, сумний фінал якої передбачити неважко. І не в далекому майбутньому: уже й сьогодні в більшості шкіл не вистачає вчителів (особливо з української мови), а ті, що є, живуть вчорашнім професійно-методологічним багажем, усі поспіль потребують радикальної (і не лише фахової, а й ідеологічної) перепідготовки; школи не забезпечені підручниками, сучасними програмами, посібниками, особливо із суспільно-економічних та гуманітарних дисциплін; ті ж підручники, що є, або поорієнтовані на інтереси, ілюстративний матеріял, ідеали чужих держав, або й привезені з них (на що є і кошти, і транспорт, і диспетчери, і розповсюджувачі!); немало шкіл не забезпечено сучасним обладнанням. А до всього (про що йтиметься далі) неподинокі випадки, коли педагоги по кілька місяців лишаються без зарплати, а отже, — без гарантованого соціяльного захисту. В правовому вакуумі. Чи ж дивно, що професія педагога стає непрестижною, і не тільки теперішні вчителі залишають школу (шукають кращої долі в комерційних структурах), а й майбутні (теперішні абітурієнти) складають усе менший конкурс до вищих навчальних закладів?!

Нерідко і багато хто пояснює це випадковим (чи фатальним) збігом обставин, негараздами, об'єктивно зумовленими становленням молодої держави. І в цьому є частка правди: навіть пологи людини ніколи не бувають легкими, а тут народжується нового типу суспільство, держава, культура!

Та чи тільки це зумовлює перманентність кризових явищ?

(Продовження буде)

Змінюється...

(Закінчення зі стор. 2)

свід праці, отриманий чужинцями, які перебувають у ЗСА на робочих візах (H1, L1 та інші), не буде зараховуватись Службою іміґрації і натуралізації при подачі прохання на отримання статусу постійного мешканця ЗСА. Як і раніше, служба дає "зелене світло" для видатних вчених та дослідників.

Не передбачається також змін для категорії релігійних працівників.

Пропозиція розділити закон на дві частини — леґальна та нелеґальна іміґрація — та законно затвердити права та обов'язки кожної з цих груп, не знайшла підтримки більшости і не була затверджена.

Через 2-3 місяці буде продовжено розгляд нового іміґраційного законодавства у Сенаті. Загальну кількість іміґраційних віз у категоріях праці та об'єднання родин передбачається зменшити приблизно у два рази. Працедавці, які порушують клопотання про надання своїм працівникам статусу постійного жителя, змушені будуть платити до СІН суму, що дорівнює 30 відсоткам річного заробітку працівника.

З метою поліпшити якість іміґрації в цілому, буде розглянуто також пропозицію про надання та оплату іміґраційних віз у залежності від "вартости" іміґранта, яка має оцінюватися за відповідною системою балів (на зразок діючої у Канаді). Новий закон має вступити в силу 30-го вересня 1996 року.

Питання, що стосуються іміґрації, просимо надсилати на адресу:

Pallada International, Inc., 98 Second Ave. 2nd floor, New York, N.Y. 10003-8306 тел.: (212) 387-8683.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Литви надіслало ноту протесту урядові Латвії, який „порушив суверенні права Литви на її континентальний шельф і його ресурси". Тому, підкреслюється в ноті, „Литва більше не зв'язує себе раніше висловленими, усно чи письмово, пропозиціями на переговорах з Латвією про делімітацію територіяльних вод, особливу економічну зону і континентальний шельф у Балтійському морі". До Вільнюсу негайно прибула група латвійських урядовців, щоб унеможливити поглиблення конфлікту. Прем'єр-міністер Литви Адольфас Шлежявічус запевнив на пресовій конференції, що суперечка між Литвою і Латвією через взаємні претенсії на ту саму територію Балтійського моря „не зашкодить нашим добросусідським стосункам".

42-ий ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
Т-ва ім. Тараса Шевченка в Пассейку
запрошує членів
на
ЮВІЛЕЙНУ ЗУСТРІЧ
з нагоди відзначення 80-річчя Відділу
яке відбудеться
в неділю 26-го листопада о годині 3-ій по пол.
в Українській Централі при
240 Hope Ave. в Пассейку, Н. Дж.
Головну доповідь виголосить
предсідник УНСоюзу
УЛЯНА ДЯЧУК
Просимо всіх членів взяти участь.
Про свою участь просимо зголосити до 22-го листопада
до Івана Лучка **тел.: (201) 472-0989**
до Василя Марущака **тел.: (201) 546-6787**
За Управу 42-го Відділу УНС
Іван Хомко предсідник
Василь Марущак секретар

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ і
12-ий ВІДДІЛ ОДВУ ім. ЮЛІЯНА ГОЛОВІНСЬКОГО
в Філядельфії
щиро запрошують українську громаду
на
ДОПОВІДЬ
ред. ВІКТОРА ТЕРЕНА
депутата Верховної Ради України, письменника і діяльного політичного та громадського діяча.
Доповідь відбудеться
в неділю, 19-го листопада 1995 р.
о год. 4:00 по полудні
в приміщенні УОКЦентру
700 Cedar Rd. у Філядельфії/Дженкінтавні
Тема доповіді:
„У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ — СВІТЛА І ТІНІ"
Організатори сподіваються численної авдиторії зацікавлених сучасними проблемами України.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в НЮ ЙОРКУ
запрошує
на відкриття пропам'ятної виставки
МИСТЕЦТВО ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО (1915-1975)
ОЛІЯ, ДЕРЕВОРИТ, ОФОРТ, ТКАНИНА, КЕРАМІКА
в неділю, 10-го грудня 1995 р.
о год. 1:30 по пол.
Український Музей
203 Друга Авеню
Ню Йорк, Н.Й. 10003
(212) 228-0110

Просимо також на прийняття, яке буде влаштоване з нагоди виставки
о год. 3:00 по пол.
в
Українському Народному Домі
140 Друга Авеню
Ню Йорк, Н.Й. 10003
Вступ на прийняття: 30 дол. від особи
Місця просимо замовляти в Музеї до 1-го грудня 1995 р.
(212) 228-0110

Національна Симфонічна Оркестра України виступила в Аделайді

Донедавна виїжджали з концертами поза Україну переважно народні ансамблі, головним з яким був виступ в Північній Америці славних танцюристів Вірського та поодиноких співаків і співачок.

Ми щиро вітали виступ українських мистців та оплескували їхні виконання. А це тому, що їхні виступи були свідченням про багату українську культуру та вміння зацікавити нашим мистецтвом чужинецьку публіку, що ми відчули перебуваючи у Мехіко Сіті, де майже всі водії таксівок знали слово „Україна" та „українці", що було наслідком їхнього захоплення балетом Вірського, який кількакратно туди приїздив з гостинними виступами. Всі наші фолкльорні ансамблі своїми виступами назовні, підкреслювали нашу етнічну окремішність у добу, коли Україну уважали „частиною Росії", що було й нашим основним завданням. Одначе, коли Україна стала незалежною державою і протягом останніх чотирьох років світ вже майже звик до сучасних реалій, що на карті Европи постали нові незалежні держави, включно з Україною, перед нашим народом постало нове завдання, а саме: нести у світ нашу музику, наш клясичний балет, наше театральне мистецтво та наші фільми.

Початок нового маршу носіїв української культури вищого рівня започатковано в Австралії гостинними виступами Національної Симфонічної Оркестри України, яка своїми виступами високого мистецького рівня очарувала австралійську публіку по всіх стейтах, включно з Південною Австралією, та наповнила національною гордістю всіх нас, хто побував на її незабутніх концертах. Це був великий тріюмф української культури, на який ми очікували довгими декадами.

За спонзорством університету Джеймса Кука у Брізбейні, столиці стейту Квінсленд, після успішного виступу на фестивалі в Гонґ Конґу, 26-го вересня ц.р. Національна Симфонічна Оркестра України в складі 105 осіб, з яких 90 музикантів, відлетіла чертерованим літаком до Австралії, для відбуття 11 виступів, після яких 16-го жовтня повернулися до Києва. Генеральний директор і художній керівник оркестри — уродженець ЗСА талановитий син поселенців зі Львова Теодор Кучар (оригінально — Кухар) вже керував симфонічною оркестрою в Клівленді, в Південно-Африканській Республіці, в Австралії і Фінляндії, він вславився як неперевершений мистець-диригент.

Його тяготіння до України привело його до Києва, де він з 1992 роклу стає неофіційним та з 1994 року вже офіційним генеральним директором і художнім керівником найпопулярнішої в Україні симфонічної оркестри. Молодий віком — йому лише 35 років життя — одначе вже сьогодні признаний у світі як один з мистців високого рівня. Як ми дізналися від деяких членів оркестри, він легко з'єднав собі довір'я і пошану серед усіх членів оркестри, які його щиро полюбили, оцінивши його професійне вміння і такт під час робочих годин та під час відпочинку, і як ні-кого з його попередників — полюбили його всі. Т. Кучар є відданим українським патріотом і під час проб і виступів вживає виключно українську мову до громадян України — членів складу оркестри. Як ми вже згадували, народився він 35 років тому в Ню Йорку в свідомій українській родині. Його батьки увесь час слідкували за ним і його братом, щоби вони між собою вживали лише українську мову, підкреслюючи що колись ця мова стане їм у пригоді. Також, батьки майже силували його вчитися гри на скрипці. І як оповідає маестро „скрипка і музика до 16-ти років життя були його найбільшими ворогами. Одначе, від 16-го року його життя вони стали найбільшою його любов'ю. Щож до наполягання батька вживати українську мову, маестро Т. Кучар признався, що завжди згадує мудрі слова батьків: „Почекайте, колись українська мова буде вам потрібна, колись будете нам вдячні" Так і сталося. І ось нарешті, дочекалися виступу в Аделайді — цієї перлини в короні української культури Національної Української Симфонічної Оркестри з Києва. В четвер, 5-го жовтня у престижевім Фестиваль-Центрі розпочався перший гостинний виступ знаменитої оркестри. Приміщення заповнилося австралійською і нашою публікою, яка зустріла наших українських мистців і маестра Т. Кучара рясними оплес-ками. Коли розпочато першу симфонію Чайковського, усюди запанувала глибока тиша. Всі стежили за прекрасним високопрофесійним виконуванням цієї складної симфонії та особливо за диригентом оркестри, який в цей час був схожий до владного чарівника, якого не лише руки злітали вгору і у боки, але і ціле тіло владно хилилося та злітало понад оркестрою, передаючи видимо і невидимо його наказову волю і бажання. І так як ми після концерту при каві йому зауважили: „У вас, маестро, під час вашого диригування було щось понад людського. Ви перемінилися тоді в над-людину, накинувши свою волю кожному і кожній в оркестрі". Він скромно посміхнувся і сказав: „Я того по собі не зауважив тому, що це є для мене природне".

Симфонічна оркестра України.

Після цієї симфонії слідувала тема з балету Шостаковича, опус 27а, виконання яких нагороджувалося спонтанними оплесками публіки. В другій частині концерту виконувались: Рахманінова рапсодія на тему Паганіні — солісткою була гостя з Німеччини славна челістка Марія Кліґель, яка була направду неперевершеною артисткою і окрасою нашої української оркестри. Її рівнож щедро нагороджено спонтанними оплесками.

Передостанньою точкою виконано симфонію Дворжака і нарешті закінчено фінальною точкою славною увертюрою до опери Миколи Лисенка „Тарас Бульба". Тут належить ствердити, що цей шедевр української музики був переданий нашою оркестрою не лише з найвищою професійністю, але також, здавалося, й повним вкладенням у виконанні душі кожного і кожної в оркестрі, включно з нашим маестром Т. Кучаром, який здавалося в цей час наповнився новою енерґією та молодістю. Публіка була в щирому захопленні і, оплескуючи, встали всі з місць, намагаючись продовжити ці хвилини естетично-духовної насолоди. Кожний бачив, що диригент і оркестра були перевтомлені, одначе, оплески не вгавали і маестро Кучар, щоби заспокоїти бажання публіки, зановів, що „шедеври української музики писались не лише композиторами українцями, але й чужинцями-композиторами, з яких так барвисто опрацював український „Гопак" вірменський композитор Качатуріян, якого ми зараз про - демонструємо". І дійсно, наш, так би мовити, знаний „Гопак" перетворився в симфонічний шедевр, повний української душі і природи. Наша оркестра полонила чудовим переданням творчости відданого Україні вірменського композитора — також української живучости та несокрушимости. Кінцеві оплески присутніх та опущення куртини були ознакою що гостинний виступ Національної Симфонічної Оркестри України, яка була заснована ще за часів горезвісного „союзу" в 1937 році та диригентами якої були колись такі визначні постаті як Ігор Маркевич, Курт Сандерлінґ, Леопольд Стоковський та інші, закінчився.

Диригент Т. Кучар

Після концерту, заходами Управи Української Громади Південної Австралії та Австралійсько-Української Торговельною Палатою влаштовано нашим гостям і пред-ставникам нашої громадськости прийняття, під час якого вітали і дякували дорогим гостям Ростислав Бекер та Ярослав Фурсенко, вручивши при тому кошик солодощів. Ми мали там нагоду розмовляти з поодинокими членами і членкинями оркестри та маестром Т. Кучаром. Всі вони розмовляли чистою українською мовою і були віддані своїй передовій оркестрі, незалежно від того, що покищо не дістають належної грошевої винагороди, одначе твердо вірять, що економічне положення в Україні незабаром покращає. Також готуються до гастролей в ЗСА, куди повинні відлетіти в наступному році.

Радісно було чути, що їхній фінальний концерт в Тавнсвіллі, в Квінсленді, був найбільше успішним, на який прибуло понад 6,000 австралійських слухачів.

Слава вам дорогі мистці-музики і вам, маестро, за гідну репрезентацію української культури і України в Австралії!

Д-р Святополк Шумський

ДЕНТИСТ
д-р ОЛЕГ ВАЗОВСЬКИЙ
Найновіші методи лікування зубів і ясен, всі способи сучасного протезування. Модерний офіс, поміркoвані ціни, приємна атмосфера. Адреса:
200 схід., 15 вул., Ню Йорк
(між 2-ою і 3-ою авеню) .
тел.: (212) 260-1263
Приймає:
у вівторок, четвер і суботу.

Маємо на складі книжку
Степана Куропася
СПОГАДИ З УКРАЇНИ Й 60 РОКІВ В АМЕРИЦІ
Накладом автора, Ню Йорк — Париж — Чикаґо, 1988 стор. 575. Тверда обкладинка, ціна $30.00 плюс $1.60 за пересилку. Можна набувати в книгарні „Свобода".
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
New Jersey residents add 6% sales tax

РІДНА ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ім. Лесі Українки при УККА
в Морріс Тавнті, Н. Дж.
запрошує українську громаду на
ГОСТИНУ СВ. МИКОЛАЯ
в неділю, 3-го грудня 1995 р.
о год. 3-ій по пол.
в Рамада Готель при Рут 10, Іст Ґановер, Н. Дж.
✤ Святочна програма у виконанні учнів Рідної Школи.
✤ Роздача дарунків, а опісля кава і солодке.
Небесна канцелярія відчинена
від 2-ої до 3-ої год. по пол.

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 34-го Відділу у Річмонт, Вірджінія
З днем 15-го листопада 1995 р. обов'язки секретаря 34-го Відділу перебирає новий секретар
МАРТА ІЗЯНИК
Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:
Mrs. Marta Izyanik
1712 Harvard Road
Richmond, VA 23226
(804) 288-3307

ПОДЯКА
З волі Всевишнього, дня 7-го жовтня 1995 р. відійшов у вічність наш найдорожчий і незабутній
МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ і БРАТ
бл. п.
КОНСТАНТИН МАЛАХОВ
Цією дорогою складаємо нашу сердечну подяку Всечесному Отцю Анатолію, диригентові і хорові за відправу Панахиди та похоронних обрядів.
Висловлюємо сердечну подяку родичам, приятелям і знайомим, що взяли участь у похоронних відправах та відпровадили покійного на місце спочинку.
Дякуємо всім тим, що висловили свої глибокі співчуття усно чи письмово, рівнож дякуємо за пожертви, квіти і вінки зложені на домовину у пам'ять покійного.
Хай Господь Бог винагородить усіх вас своїми ласками.
Дружина Параскева Малахов з родиною

ПОДЯКА
З волі Всевишнього 24-го січня 1995 р. відійшов у вічність найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ
бл. п.
РОМАН ЯРОШ
Складаємо щиру подяку приятелям, знайомим і родині за щирі слова співчуття, висловлені особисто, телефонічно і листовно.
Ми дуже вдячні парохові церкви Христа Царя д-р мит. Іванові Біляневечеві і товаришеві покійного Романа о. Іванові Давидовичеві за відправлення Поминальної Служби Божої та Панахиди.
Рівнож дякуємо дириґентові хору Петрові Длябозі за чудовий спів під час Служби Божої.
Дякуємо д-рові Баранові з родиною за квіти, листоноші Едвардові Тшецякові та їхнім родинам.
Дуже дякуємо всім тим, хто зложив пожертви в пам'ять Романа Яроша на будову церков в Люблені Великому та в Городку та на Служби Божі, які відбулися в Любліні Великому, Городку, Філядельфії, Вотервліті та в Коговзі.
Щиро дякуємо за гарну промову на тризні о. д-р митр. Іванові Біланичеві та інженерові Юліянові Головчаку, який розповів про працю покійного Романа в Патріярхальному Товаристві, де він працював в церковному комітеті, займався збіркою грошей на будову церкви Христа Царя на вул. Каюґа у Філядельфії, з якої покійний і був похований на цвинтарі в Факс Чейс.
Вічна йому пам'ять!

Дружина	— ІРИНА ЯРОШ
син	— БОГДАН і МАРІЯ ЯРОШ
внуки	— ҐЕНЬО, НЕНЕТ, НАДЯ АНДРІЙКО
син	— РОМАН і МАРТА ЯРОШ
внук	— ЮЛЬКО
сестра	— ҐЕНЯ КОЗАК з родиною
братова	— СТЕФА ЯРОШ з родиною
тіточна сестра	— ГАЛЯ ФАСОВСЬКА-СІРИЙ

ближча і дальша родина.

Ділимося сумною вісткою з парафіяльними сестрицями та українською громадою що 9-го листопада 1995 р. відійшла у вічність
бл. п.
ВІРА ІЛАРІОНІВНА ДРАЧ
з дому ШПАКІВСЬКА
почесний член Об'єднання Українських Православних Сестрицтв в США, довголітня членка Головної Управи, громадська діячка.
ПОХОРОН відбувся 11-го листопада 1995 р. з церкви св. Юрія Переможця в Yardville N.J.
ПОХОВАНА на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ В США

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями та знайомими, що 26-го жовтня 1995 р. упокоївся в Бозі на 69 році життя в Норт Порті, Фльорида, уродженець Золочівщини
бл. п.
інженер
ЕВГЕН НАЛИВАЙКО
ПОХОРОННІ відправи відбулися 30-го жовтня з церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті. Замість квітів на свіжу могилу слідуючі особи зложили пожертви на Допомоговий Комітет України:

Ярослав та Марія Базюк	40.00
Левко та Кім Базюк	40.00
Ростислав і Люба Качмар	30.00
Віллям і Леся Ровен	30.00
Олена Папіж	20.00
Дмитро і Анна Кошеловські	20.00
Йосиф і Марта Постоловські	25.00

Дружині покійного Мирославі висловлюємо наші щирі співчуття.
Приятелі з Дітройту

Генеральний...

(Закінчення зі стор. 1)

років ув'язнення. І людей відправляють до тюрми навіть тоді, коли хтось вкрав усього три літри молока.

Щоб прокуратура працювала ефективно, на думку Ворсінова, необхідна добра платня і платити її не повинна держава, а хтось інший. Сьогодні ж у прокуратуру, міліцію чи службу безпеки люди не хочуть іти. Але крім заробітків і умов життя, працівникам прокуратури треба забезпечити добру атмосферу на праці. Треба враховувати хто хоче і може працювати, хто може, але не хоче, а хто хоче, але відстав від закону чи втратив орієнтацію.

Багато є випадків, коли справи невиправдано затягають, розпоряджень не виконують, або недбало ставляться до виконання своїх обов'язків. Але в його практиці такого не було. „Такого, щоб документ, на якому я поставив свій підпис, зіґнорували, не було, звертатися до суду з таких питань мені ні разу не доводилося", — сказав Ворсінов.

На майбутнє він не збирається міняти геть усе. Хто нормально працює, той і далі працюватиме, а хто лише „прохолоджується", тим доведеться змінити свій стиль, пообіцяв генеральний прокурор. В органах прокуратури для нього немає „поганих" і „хороших", головне для нього — справа. Працювати треба в режимі закону і ситуація в країні поліпшиться.

У ЗВ'ЯЗКУ З виправданням деякими японськими керівниками договору 1910 року, який привів до анексії Кореї Японією, уряд в Сеулі відмовився прийняти з дводенною візитою міністра закордонних справ Японії Йогея Коно, який мав намір унеможливити поглиблення японсько-південнокорейського непорозуміння. Офіційний представник зовнішньополітичного департаменту Південної Кореї сказав з цього приводу у розмові з журналістами: „Міністер Коно не має чого їхати до нас. Він не переконає нас у добрих намірах Токіо, аж поки Токамі Ето не зрезиґнує зі складу уряду". Як уже повідомлялося, Т. Ето, один з японських міністрів, обурив південних корейців, заявивши, що Японія під час свого панування в Кореї „зробила багато добра". У зв'язку зі скасуванням візити Й. Коно до Сеулю, спостерігачі передбачають дальше напруження дипломатичних взаємин між обома країнами.

НА СОЮЗІВЦІ...

(Закінчення зі стор. 1)

Пласту в ЗСА, як і у висновку конечність провірити свої позиції і звернути більшу увагу на майбутнє пластової організації саме в ЗСА. На заключення своїх міркувань про те як щораз важче втримати та вести пластовою організацією в ЗСА, він запропонував скликання пластового конґресу ЗСА.

Привітання Головної Пластової Булави передав в

Новообрані члени проводу Пласту стоять готові до заприсяження.
(Світлив пл. сен. І. Гайда).

довшому слові голова ГПБ пл. сен. Юрій Слюсарчук, а відтак з'їзд ішов своїм утертим порядком. Обрані поодинокі комісії виконували свої праці окремо впродовж пополудня і вечора суботи, 21-го жовтня, а наради закінчила спільна вечер'я, якою провадив пл. сен. Нестор Голинський. Ряд привітів на з'їзд розпочав, як завжди, сердечний привіт від Екзекутиви Українського Народного Союзу, що має особливе відношення до пластунів. Доказом того була присутність серед почесних гостей секретаря УНС Марти Лиско.

В дальшому ведучий вечерою відчитав в цілості привіт від Митрополита УКЦ пл. сен. Стефана Сулика, який, як відомо, є пластуном-сеніором. Далі привіти надіслали Крайові Пластові Старшини Арґентини, Австралії, Англії і Словаччини. Наспів також привіт від головної Управи СУМА і від куреня „Перші стежі".

У розваговій частині вечері ст. пл. Мирон Депутат забавляв присутніх співом популярних пісеньок при ґітарі.

Довго вніч радили ще поодинокі комісії з'їзду, що б відтак в неділю представити висліди своїх нарад до схвалення з'їздові.

В часі з'їзду голова Головної Пластової Ради пл. сен. Орест Гаврилюк вручив відзначення св. Юрія в золоті пл. сен. Борисові Павлюкові і пл. сен. Любомирові Романкові, а св. Юрія у сріблі пл. сен. Неонілі Павлюк, пл. сен. Неонілі Сохан і Лідії Гук. Піднесено до ступеня сеніора керівництва: пл. сен Людмилу Дармограй, Зенона Голубця і Романа Микиту.

З найважливіших схвалених з'їздом постанов були: скликання конґресу пластунів в ЗСА, зміна границі віку у старшому пластунстві, піднесення поступово річної вкладки для усіх уладів, закінчуючи в 1997 році висотою 22 ам. дол. річно для УПН і УПЮ, а 45 дол. для УСП і УПС.

В побудові Крайової Пластової Старшини змінено обов'язки крайових комендантів так, що відтепер буде лише пост крайового коменданта або (комендантки) юнацтва і такий же новацтва. Схвалено також, що із-за зменшення членства можна творити в поодиноких місцевостях групи, а не доконче станиці.

Усі винесені резолюції, як висліди нарад поодиноких комісій, позначуються турботою про дальшу долю пластової молоді і працею над нею саме в ЗСА, де пластова організація була впродовж десятиріч найсильнішою так матеріяльно, як і справжнім пластовим духом.

В неділю після ранньої Служби Божої, що її відслужив о. Еміліян Шараневич виголошуючи при тому глибоку духовну науку для пластунів, учасники знову зібралися в залі нарад, щоб проголосити висліди нарад поодиноких комісій, а передусім вислід праць Номінаційної комісії. Ця комісія під проводом пл. сен. Зені Брожини могла похвалитися виїмковим в теперішніх обставинах успіхом, представляючи делеґатам повну підготовану листу тих пластунів, що погодилися увійти до нового проводу на чергові два роки.

І так Крайову Пластову Старшину в ЗСА очолив пл. сен. Зенон Голубець, його заступниками стали пл. сен. Роман Завадович і пл. сен. Неоніля Павлюк, ст. пл. Роман Гриців є крайовим комендантом юнацтва, ст. пл. Таня Кость — крайова комендантка новацтва, пл. сен. Марта Кузьмович — перебрала пост крайового діловода юнацького вишколу, ст. пл. Петро Ковч — крайовий діловод новацького вишколу, ст. пл. Любомир Домашевський — діловод спорту, пл. сен. Ольга Стасюк — генеральний секретар, пл. сен. Дарія Федорів — протоколярний секретар, Віра Безрезовська — діловод Пластприяту, пл. сен. Нестор Шуст — вільний член. Крайову Пластову Раду — перебрав як голова пл. сен. Ю. Савицький, а членами стали пл. сен. Ніна Самокіш, Юля Кашуба, Олесь Пясецький, Мирон Баб'юк, О. Кузьмович, і ст. пл. Ксеня Козак. Заступники — пл. сен. З. Брожина і Юрій Данилів.

Заприсяженням новообраних членів проводу, а відтак словом нового голови пл. сен. З. Голубця, молитвою і піснею закарпатських пластунів закінчено XXII Крайовий пластовий з'їзд.

МОДЕСТ...

(Закінчення зі стор. 2)

сольоспіву, бо вирішив стати оперовим співаком. Його вчителем співу став відомий Юліюс Штокгавзен, який, ствердивши, що Менцинський може зробити кар'єру оперового співака, почав учити його навіть безплатно (наш співак сплатив пізніше йому свій довг). Під час студій Модест приїздив часом улітку в Україну, де з успіхом виступав на концертах, здобуваючи признання. Він теж розпочав виступати і в Німеччині.

Свою оперову кар'єру започаткував Менцинський у 1901 році у тому ж Франкфурті, співаючи тенорову партію Ліонеля в опері Фльотова „Марта". Їде з гостинними виступами до Львівського оперного театру, де виступає в опері Монюшка „Галька", Вебера „Вільний стрілець" та Ваґнера „Льоенґрін". Публіка була ним захоплена, мистець одержує досконалі відгуки критики. В німецькому місті Ельберфельді підписує контракт, щоб, співаючи там, опанувати потрібний репертуар. Співає такі опери, як „Аїда", „Трубадур", „Льоенґрін", „Валькірія", „Нюрнберзькі майстерзінґери", „Жидівка", „Ганс Гайлінґ" тощо. Здобуває і тут своїм винятковим блискучим тенором заслужену славу. Тоді у столиці Швеції Стокгольмі підписує з королівською оперою контракт аж до 1919 року. Там чекають його не тільки величезні похвали і мистецькі подвиги, але і відзначення від короля: золота медаля і Орден вази. Наш співак включає у свій репертуар і найважчу тенорову партію, ваґнерового Трістана з опери „Трістан та Ізольда". Отже, Менцинський стає одним із тих зовсім унікальних оперових співаків, які співають усі тенорові ролі — від ліричних до найдраматичніших. Це дуже рідкісне, майже небувале явище. До Трістана долучується ще більш драматична роля з італійського репертуару — Отелло з одноіменної опери Верді. Пізніше в репертуар нашого співака входять навіть і сучасні опери Шрекера, Пфіцнера тощо. Зі Стокгольму, де Менцинський виступав у 1903-1910 роках, він переноситься до опери в місті Кельн (Німеччина), де блищав і височів завдяки своєму неповторному голосові та акторській грі до 1925 року. Тут він і одержує славний німецький титул „камерзенгера" чи пак камерного співака.

В тих часах мистець, крім Західньої України, ґастролює у різних театрах і країнах, в основному як героїчний тенор, передусім у ваґнерівських ролях. Співає він теж у репрезентативній німецькій опері, у Ваґнерівському театрі Байройту (на жаль, у книжці сказано Байрейту). А дальше — у вагомих театрах Німеччини, таких як Берлін, Дрезден, Мюнхен та ін. Виступає і в славетній Ковент Ґарден в Англії, у Віденській державній опері, в Голляндії тощо. Наш співак тужить безупинно за Україною і використовує кожну можливість, щоб заспівати і своєму народові та подихати рідною атмосферою. Він постійно листується із Колессами, Філяретом і Миколою, з М. Лисенком, Соломією Крушельницькою, П. Козицьким, Н. Нижанківським й ін.

Гостює Менцинський зі своїми концертами або виступами у Львові, Перемишлі, Станиславові, Коломиї, Стрию, Чернівцях. Захоплює він своїх земляків піснями, передусім Лисенка до слів Шевченка, та народними співами. Проте в його репертуарі були і твори Людкевича, Барвінського, Н. Нижанківського та ін.

Голос нашого Орфея був прекрасного тембру і це доводять, зрештою, його знамениті грамплатівки. А останньо — альбом із двох платівок, перевиданих у Відні. Їх можна буде ще краще очистити на компактних дисках. Мистець співає кожну композицію безпосередньо, щиро, із дна душі, бо переживає глибоко те, що виконує. Коли автор цих рядків був учнем Коломийської гімназії, то мав рідкісне щастя почути Менцинського у його власному концерті у 1925 році. Його виконання творів „Гомоніла Україна", „За думою дума" чи „Огні горять" не можна ніяк і ніколи забути.

Може, наш співак працював забагато, а співав він, безсумнівно, забагато, особливо у деяких ваґнерівських операх. Наприклад, ролю Тангойзера виконав він 165 разів. Це не було корисне для його здоров'я.

Після закінчення оперової діяльности Менцинський відчинив школу співу у Стокгольмі і досі, як кажуть, шведські співаки співають школою чи методою Менцинського. А він же, крім виступів в Україні, так палко бажав учити теж наших молодих адептів співу. Та не було своєї держави. Було поневолення.

Помер М. Менцинський у Стокгольмі в 1935 році, у глибокій тузі за Україною і рідним народом. Це доводять його листи і записки. Майже цілу свою велику бібліотеку записав він Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові. Прослава М. Менцинського буде вічною, так як і люд, з якого він вийшов і який він так безмежно любив.

П'ЯТИРІЧНИЙ ДЕРЖАВНИЙ звіт із десятирічного пляну поліпшення освіти в ЗСА вказує на те, що в загальному згаданий плян майже зовсім не зробив жодних досягнень і навіть не виглядає, що буде щось більше зроблено в цій справі до 2000 року, кінця його реченця. Майкл Коген, старший дорадник секретаря Департаменту освіти, ствердив, що „ ми є в половині дороги, але не зробили навіть половини того, що нам потрібно". Згаданий плян започатковано ще за урядування президента Джорджа Буша та опісля незначно змодефіковано Урядом президента Билла Клінтона. Одначе неспроможність його бодай частинного виконання, напевно буде взято до уваги під час дискусій про якість освіти в країні та теперішньою боротьбою у Вашінґтоні щодо намагань республіканців зменшити видатки для цієї найважливішої ділянки в країні.

НАПЕРЕДОДНІ ЧЕТВЕРТИХ роковин своєї інавґурації президент Чечні Джохар Дудаєв в інтерв'ю для московського інформаційного агентства ІТАР—ТАСС, між іншим, сказав: „ Тепер у республіці понад 300,000 чоловіків у віці від 17 до 50 років на мають ні даху над головою, ні харчів, ні праці. Покищо вони вірять мені і рахуються з моєю думкою, але якби я зрезиґнував, рівновага відразу порушиться, ці люди вийдуть з-під контролі і почнуть шукати винних у своїй трагедії — передусім серед співвітчизників, які накликали ці біди на нашу землю. Почнеться ворожнеча, а відтак ще страшніша війна". Д. Дудаєв підкреслив, що вихід з кризи полягає „у визнанні Росією права чеченського народу на національне і державне самовизначення. Будь-які інші шляхи заведуть у ще глухіший кут". Тим часом продовжує залишатися дуже напруженою ситуація в чеченському селі Анчой-Мортон, заблькованому з усіх сторін російськими військами два тижні тому. Невеликій групі мешканців вдалося вийти з села і дістатися до Ґрозного, чеченської столиці. Там вони розповіли, що росіяни постійно обстрілюють хати, прирікаючи мирних людей на голодну смерть.